

ЕНЕРГИЈА

КОЛУБАРА

број 80 // јун 2024.

ISSN 2560-5143

■ Поље „Г“

Кад се ваздух
ужари

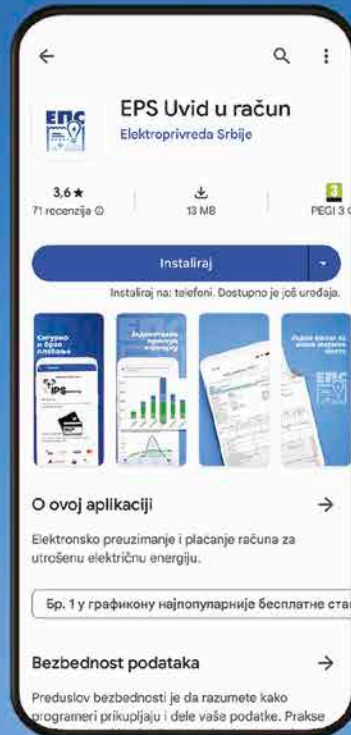
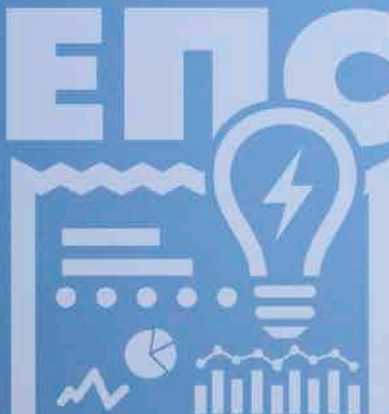
www.eps.rs

Нова
мобилна
апликација

ЕПС Увид у рачун

На једном месту
можете преузети и
платити рачун,
пратити уплате и
статистику потрошње
три године уназад.

Скенирај
и преузми

Садржај

05

из епс групе

Нова структура ИО у складу са Планом трансформације
Одлука НО ЕПС АД

06

актуелно

Обилне кише крајем јуна нису угрозиле рударску опрему
Производња на коповима стабилна

07

Поље „Г“
Кад се ваздух ужари

публикације

12

С поносом представљамо важну публикацију
Монографија о „Колубари“

актуелно

14

Завршен још један годишњи ремонт у „Преради“
Улаже се велики труд у одржавање система

16

Набавка нових машина
Без препрека за „Помоћну“

локални мозаик

19

Видовданске свечаности
Награда Центру за социјални рад

временплор

20

Милован Мића Бранковић, први председник општине Лазаревац
Легенда о дренажном штапу

04

Душан Живковић, генерални директор ЕПС АД, у Јутарњем дневнику РТС-а

Циљ реформи - енергетска и финансијска стабилност

08

Повратак у производњу „глодара 2000“ на „Тамнава-Западном пољу“

Феникс-багер поново копа

10

Четврти БТО систем почео са изградом усека за измештање реке Пештан

Искорак у будућност Поља „Е“

импресум

ЕНЕРГИЈА
ЕПС КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ АД, Балканска 13, Београд
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР: Душан Живковић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Тања Крстонијевић,

РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Наталија Живковић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић,

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић,

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 735 5086, 735 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs,

НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Рашин, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: Три „О“ д.о.о. Аранђеловац, ТИРАЖ: 3.500

Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Циљ реформи – енергетска и финансијска стабилност

Циљ трансформације „Електропривреде Србије“ је дугорочна енергетска и финансијска стабилност, тржишно пословање и неопходне инвестиције, а никако приватизација и вишак запослених – рекао је Душан Живковић, генерални директор ЕПС АД, 19. јуна у Јутарњем дневнику РТС-а.

Он је истакао да су актуелна геополитичка ситуација и енергетска криза наметнули нови реалитет у енергетици у свету, а енергетске компаније се суочавају са кључним темама које се тичу енергетског суверенитета и енергетске сигурности, Зелене агенде.

– ЕПС је препознао потребу да се мења и крене у процес структурних реформи и трансформацију компаније. Држава остаје власник ЕПС-а и приватизација апсолутно није тема која се разматра. Трансформација ЕПС-а подразумева и процес јачања

Душан Живковић

људских ресурса и вишак запослених није тема. План трансформације ЕПС-а подразумева конкретна структурна, финансијска и оперативна унапређења пословања и процене су да би у наредних годину и по до две требало да се имплементирају ови процеси – рекао је Живковић.

Он је нагласио и да су нетачне приче о томе да ЕПС издваја функцију трговине електричном енергијом, јер је та област једна од најзначајнијих функција и зато долази у надлежност генералног директора. Први човек ЕПС-а је објаснио да се од трговине електричном енергијом много очекује зато и јесте добила место

на врху компаније. Иначе, само у 2024. години ЕПС је тргујући на слободном тржишту остварио профит од 38 милиона евра.

О томе да ли ЕПС увози струју ових дана Живковић је рекао да се ЕПС понаша тржишно и да тај сегмент подразумева профит.

– У данима као што је био прошли викенд или сунчаним данима, цена на берзама била је на нивоу од минус десет, па до пет и десет евра по MWh, тада треба сачувати сопствени ресурс, добру хидрологију и депоније угља и доћи до релативно јефтине електричне енергије коју касније можете пласирати у неким другим тренуцима када је она значајно скупља. У вечерњим сатима зна да буде и 200 евра по MWh – рекао је Живковић.

Гостујући у Јутарњем дневнику РТС-а Живковић је истакао да се током ове године неће мењати цена електричне енергије за домаћинства.

Р. Е.

■ Са конференције „Енергетика 2024“

Инвестиције и правац ЕПС-а

Дејан Остојић, члан Надзорног одбора ЕПС АД, рекао је да изазови који су пред нама захтевају финансијски јаке електропривредне компаније

Дејан Остојић

Акционарско друштво „Електропривреда Србије“ је у прошлој години остварило историјску добит од милијарду евра, а веома су добри и финансијски резултати за први квартал ове године. ЕПС као свој главни правац види појачање инвестиционог програма – рекао је Дејан Остојић, члан Надзорног одбора „Електропривреде Србије“ на отварању 39. међународне конференције „Енергетика 2024“.

Он је нагласио да је то веома важно јер изазови који су пред нама захтевају

финансијски јаке електропривредне компаније. Остојић је на конференцији, коју организује Савез енергетичара Србије, истакао да струка увек нађе решења, питање је само да ли можемо да следимо та решења и реализујемо планиране инвестиције.

– Један до два одсто бруто БДП-а земље требало би да буду улагања у енергетику, у прошлости околности нису дозволиле да толико инвестирамо и зато су данашњи и дневни и стратешки изазови много већи – поручио је Остојић.

Он је рекао да су чланови Надзорног одбора ЕПС АД 25. јуна обишли локацију горњег резервоара реверзибилне хидроелектране „Бистрица“ и да је најлепши моменат био када су упознали колегицу која је завршила Машински факултет прошле године као најбољи студент. Према његовим речима, то је један од показатеља како ће се развити људски ресурси у ЕПС-у у наредном периоду.

Никола Рајаковић, председник Савеза енергетичара, истакао је да је декарбонизација најозбиљнији задатак који се појавио пред енергетиком од времена Николе Тесле.

– У Европи је 70 одсто енергије фосилног порекла и треба да напустимо оно што је доминантно, заменимо са обновљивим изворима енергије, уведемо складишта енергије и да научимо да управљамо тим системом. То је озбиљан посао који треба да буде остварен у наредне две до три деценије – рекао је Рајаковић.

Р. Е.

ЕПС АД потписао Меморандум о разумевању у области примене развоја нуклеарне енергије у Србији, заједно са пет министарстава Владе Србије и 20 научно-академских институција

Акционарско друштво „Електропривреда Србије“ један је од потписника Меморандума о разумевању у области примене развоја нуклеарне енергије у Србији. Меморандум су потписали пет министарстава Владе Србије и 20 научно-академских институција и института, односно Министарство за заштиту животне средине, Министарство рударства и енергетике, Министарство науке, Министарство здравља и Министарство просвете са „Електропривредом Србије“, „Електрорежом Србије“, Институтом за нуклеарне науке Винча, Српским нуклеарним друштвом, Директоратом за радијациону и нуклеарну сигурност и безбедност Србије,

Енергија доминантно и стратешко питање

факултетима економских, медицинских и техничких наука, а у име ЕПС АД Меморандум је потписао Душан Живковић, генерални директор. Потписивању је присуствовао председник Владе Србије Милош Вучевић који је истакао да се овим исправља грешка учињена осамдесетих година прошлог века, када је држава забранила производњу нуклеарне енергије. – Нико нема дилему да ће питање електричне енергије бити доминантно и стратешко, као и да ће улагање у ову област

бити питање суверенитета и самосталности једне државе – рекао је Вучевић.

Он је нагласио да се ради о мирнодопској нуклеарној енергији и замолио да се ово питање не политизује, као и да је због тога ангажована научна заједница. – Укључили смо научну заједницу како неко ко не зна ништа о овоме не би плашио и застрашивао грађане – нагласио је премијер Вучевић. – Верујем да је ово велика шанса за развој Србије. Очекујем да радите транспарентно и отворено.

Поносан сам што Србија има овакве људе и институције.

После потписивања одржан је и панел „Нуклеарна енергија од прошлости до будућности“, на којем су учествовали Дубравка Ћедовић Хандановић, министарка рударства и енергетике, Сандра Докић, државни секретар Министарства за заштиту животне средине, др Мирослав Трајановић, државни секретар Министарства науке, технолошког развоја и иновација, као и експерти Ђурица Танкосић и Миодраг Месаровић. **П. Е.**

■ Нова структура ИО у складу са Планом трансформације

Надзорни одбор „Електропривреде Србије“ АД 1. јула донео је одлуку о оснивању нове структуре Извршног одбора компаније, у складу са усвојеним Планом трансформације.

Нова структура подразумева увођење три нове целине у Извршни одбор: Инвестиције и развој, ИТ и дигитализацију и Људске ресурсе. Управљање енергетским портфељом заузеће значајно место у новом систему и биће у надлежности помоћника генералног директора Давида Жарковића, док ће корпоративни послови бити реорганизовани.

Истовремено, Надзорни одбор именовao је Александра Јаковљевића за извршног директора за инвестиције и развој. С обзиром на то да су организациони предуслови испуњени, он је на дужност ступио 1. јула. Као машински инжењер са дугогодишњим искуством у ЕПС-у, Јаковљевић је до сада обављао функцију директора Сектора

за стратегију, пословно планирање и регулаторне односе.

Организационе и процедуралне претпоставке за оснивање друге две структурне целине у оквиру Извршног одбора биће окончане до 15. августа. Тада ће дужност извршног директора за ИТ

и дигитализацију привремено преузети Миодраг Богдановић, садашњи директор Сектора за ИКТ, док је од 15. септембра, на ту функцију, одлуком Надзорног одбора, именован Зоран Теофиловић, магистар рачунарства са широким управљачким искуством у области ИТ и унапређења пословних процеса.

Такође, од 15. августа до именовања новог извршног директора за људске ресурсе, ту дужност обављаће Христина Радовановић, актуелна директорка Сектора за управљање људским ресурсима.

Скупштина „Електропривреде Србије“ усвојила је План трансформације којим су дефинисане промене организационе структуре и унапређење оперативних и финансијских процеса. Уз подршку и активно учешће запослених, који су највећа снага ЕПС-а, биће испуњен циљ Плана трансформације – успешан и профитабилан ЕПС. **П. Е.**

Производња на коповима стабилна

Новоизграђене бране Бистрица и Трбушница спремно дочекале први велики кишни талас

Незапамћено високим температурама које су у читавој Србији и на Балкану обележиле прву половину јула претходили су ванредни метеоролошки услови друге врсте – изузетно обилне падавине које неки пореде са онима које су наш регион задесиле у мају 2014. године. Обилна киша која је пала у поподневним и вечерњим сатима 27. јуна иако је успорила процес производње, није оштетила опрему на површинским коповима РБ „Колубара“, а запослени, багери и друга рударска механизација ни у једном тренутку нису били угрожени. Запослени „Колубаре“ још једном су показали спремност, пожртваност и посвећеност за реаговање у ванредним околностима.

Производни системи на коповима су због водених бујица на кратко прекинули са радом што се одразило на дневне производне билансе, али стабилност багера и погонских станица транспортера није била упитна ни у току, ни непосредно после обилне кише.

До изливања водених токова није дошло. Копови су, као отворени објекти, спремни да „приме“ повећане количине воде и систем одводњавања и водсабирника који су осмишљени са циљем да делују у оваквим ситуацијама добро су се показали – падавине су усмерене у за то одређене тачке и нису угрозиле опрему за експлоатацију.

Брана Трбушница дан након јаке кише

Производња на коповима стабилизована је већ сутрадан, али и прилагођена отежаним условима рада који су потрајали наредних неколико дана. Највише потешкоћа било је у оквиру Дробилане, али и тамо су објекти брзо враћени у рад пуним капацитетом.

Вода се појавила и у објектима „Прераде“ и „Метала“ у Вреоцима, али није било веће штете. Превентивно је искључена трафостаница у Вреоцима, а правовремено су реаговали запослени и ватрогасци „Колубаре“.

Уз санацију последица ванредних метеоролошких услова у оквиру „Колубаре“, механизација, запослени и припадници ватрогасне јединице помагали су у акцијама помоћи и подршке становништву месних заједница на ободима копова и

јединицама за кризне операције општина. Ватрогасне јединице су имале десетак интервенција црпљења воде у поплављеним домаћинствима, учествовале су у евакуацији становништва и пружали другу помоћ. Представници РБ „Колубара“ били су у сталној комуникацији са представницима локалних самоуправа око помоћи на терену.

Две велике бране – Бистрица и Трбушница, које је изградио ЕПС – Огранак РБ „Колубара“, у оквиру пројекта регулације слива реке Пештан за потребе заштите копа Поље „Е“ и месних заједница уз слив Пештана, током трајања непогода задржале су око два милиона кубика воде. У функцији су били и сви остали објекти система за заштиту од поплава и на тај начин је спречено изливање водотокова у копове.

Р. К.

■ „Електропривреда Србије“ објавила интерни конкурс за послове у области Људских ресурса

Потребни нови сарадници

У складу са Планом трансформације ЕПС АД, функција Људских ресурса жели да ојача свој тим како би унапредила ову област пословања и била кључни ослонац рада и развоја свих запослених у нашој компанији. Тражимо појачања за наш тим који ће се бавити развојем запослених, процесима селекције и регрутације, стратегијом људских ресурса, развојем компетенци, мотивацијом запослених, као и специфичним пројектима.

Позивамо све заинтересоване у управи и огранцима ЕПС АД који желе да пруже додатни допринос развоју функције Људских ресурса и да се развијају у овој области, да се пријаве на конкурс. Уколико сматрате да имате знања из области управљања људским ресурсима, поседујете одређено радно искуство на истим или сличним пословима и/или имате жељу да се докажете у овом сегменту пословања наше компаније, можете се пријавити слањем биографије на адресу

ljudski.resursi@eps.rs до 31. 07. 2024. године.

За руководећа радна места предност ће имати кандидати са искуством у вођењу тимова и добрим комуникацијским способностима, као и они који поседују вештине организације и доброг планирања, постављања приоритета и доношења квалитетних одлука и имају жељу за остваривањем резултата.

Пријаву могу поднети кандидати који су у радном односу у ЕПС АД, док запослени

који већ обављају послове у организационим целинама за управљање људским ресурсима могу да конкуришу само уколико желе да промене врсту посла. Предвиђена места рада ће бити управа и огранци „Електропривреде Србије“. После периода предвиђеног за пријављивање, кандидати који уђу у ужи избор биће контактирани.

Особа за контакт:
Сандра Трифуновић,
sandra.trifunovic@eps.rs

Кад се ваздух ужари

Када температура пређе 36 степени Целзијуса у хладу рударски радови се обустављају, а посао се организује тако да запослени што мање времена проводе на отвореном уз обезбеђивање додатних количина воде за пиће

Нови топлотни талас, са дневним температурама око 40 степени и ноћним које се не спуштају испод двадесетог подеока Целзијусове скале, захватио је Србију и, према прогнозама метеоролога, трајаће до 20. јула. За то време, тешки услови рада на коповима РБ „Колубара“ постају још тежи, јер боравак и излагање великим физичким напорима на отвореном на високим температурама могу да угрозе здравље људи и безбедност опреме. У складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, правилницима и упутствима послодавца и надлежног министарства, на површинским коповима су организована стална мерења температуре ваздуха и када температура пређе 36 степени Целзијуса у хладу неопходно је заустављање свих система на угљу и откривци. За време екстремно високих температура рад се одвија тако да запослени што мање времена

проводе на отвореном, уз обезбеђивање додатних количина воде за пиће.

Жељко Маринковић, шеф Првог јаловинског система на Пољу „Г“, појаснио је да се температура ваздуха мери у хладу на отвореном у зони рударских радова на висини од метар и по. У случајевима када је измерена температура изнад прописане границе обавештавају се надлежни, сви послови се прекидају, а роторни багер „глодар 1“ се зауставља, празни и чека се да се температура спусти испод критичног нивоа.

– Поновно успостављање производње најчешће се дешава касно поподне у другој смени. За време застоја, с обзиром на то да постоји повећани ризик од пожара, појачава се контрола система. Ове године опремљеност објеката климама на систему је одлична, климатизоване су и кућице на повратним бубњевима, што раније није био случај. Такође је, за разлику од претходних година, ажурирано њихово одржавање, на замену или поправку клима не чека се дуже од два дана – објаснио је Маринковић и додао да их редовно обилазе запослени задужени за евидентирање постојећих проблема на расхладним уређајима.

Према речима шефа система, утицају високих температура највише су изложени помоћни радници, бравари и запослени из Припремних радова. Зато је допремање воде за пиће на веће објекте где постоје водомати и иначе појачано у летњем периоду, не само када су јаке жеге већ и током већих радова.

Багериста на „глодару 1“ Горан Перишић током врелих дана припада категорији привилегованих, јер целу смену проведе у расхлађеној кабини. Поред његовог радног

простора, контролисање температуре могуће је и у другим кабинама на багеру као и у простору где спас од врућине могу да пронађу радници којима је посао превасходно на отвореном.

– Високе температуре не утичу само на људе већ и на машине. Осим што се загрева конструкција, греје се и уље у редукторима. Електропостројења су покривена климама, али се дешавало да останемо без напона због врелине, а греју се и трачни транспортери. Мишљења сам да је температура од 36 степени Целзијуса висока граница за активирање застоја, јер данашњих 36 степени се не подноси исто као пре 20 година. Кад завршим смену и изађем из климатизованог простора следе најтежих 15 минута аклиматизације – рекао је Перишић.

Значајну улогу у сигурном и поузданом раду багера на сваком копу имају машине „Помоћне механизације“. У булдожеру који је за време наше посете радио уз „глодар 1“ и теренском возилу, којим смо стигли на јаловински систем, није било клима-уређаја.

М. Димитријевић

Хладовина уз багер

Познато је да су температуре ваздуха на површинским коповима екстремније у односу на окружење. Како нам је рекао Жељко Маринковић, шеф Првог БТО система, на јаловинским системима је разлика мања него што је то случај на угљу. Његово искуство каже да је боравак поред блока уз багер у хладовини чак и пријатнији од боравка у климатизованом простору.

Феникс-багер поново копа

После 90 дана преурађене инвестиционе оправке због квара редуктора копања „глодар 2000“ поново откопава откривку, сада на етажи Другог БТО система. План је да багер који ради већ 29 година следеће године добије нови радни точак, редуктор копања и нову електроопрему

овај багер на нивелети Другог БТО система радити наредна три месеца.

Како „глодар 2000“ откривку транспортује на одлагач међуслојне јаловине, његов „одлагач 1“ на свом одлагалишту задужен је да прихвата јаловинске масе са површинског копа „Радљево“. Планирано је да рад у оваквом режиму траје наредна три месеца, до инвестиционе оправке радљевског багера „глодар 10“. Након тога ће се и Први БТО систем са „глодаром 2000“ вратити на своју стару етажу и наставити одлагање као и пре.

Квар на редуктору копања и улазак у преурађени ремонт није никога изненадио јер је, подсећа руководиоца погона „Тамнава-Западно поље“ Горан Томић, реч о багеру који је на овом копу ангажован скоро пуне три деценије.

– Оpreма која се добро одржава може дуго и да траје, међутим, крајње је време да се на овој машини замене неопходни елементи. Запослени у „Металу“ су поправили тај велики квар. Редуктор је морао да се дeмoнтира, одвезе у њихове радионице, и да се на њему уради репарација. Требало је времена да се скупе сви делови, прикупе чауре, лежајеви, зупчаници и све што је било неопходно. Сви остали редовни послови у оквиру ремонта су рађени упоредо са овим, тако да је урађена репарација кружног, а највише посла је било на папучама, радном точку и погонима трака – рекао је Томић напомињући да се нада да ће следеће године овај багер коначно добити нови радни точак и редуктор копања, као и електроопрему за коју тек треба да се покрене јавна набавка, све са циљем да се обезбеди да машина поуздано ради до краја експлоатације на „Западном пољу“.

Багер „глодар 2000“ са Првог јаловинског система 5. јула се вратио у производни процес после три месеца застоја условљеног изненадним ранијим ремонтом због квара на редуктору копања. Позициониран на источном делу копа, сада на етажи Другог БТО система, већ увелико копа јаловинске масе шаљући их на одлагалиште међуслојне јаловине.

– Суштина силаска овог багера на нижу подетажу је растеређивање у копању јаловинских маса, са циљем да се брже отвори угљ. Материјал који ће овај багер копати у наредном периоду је одличан за одлагање, а одлагањем тих маса уз припремање потребних количина угља за зимски период добићемо и стабилније одлагалиште – каже Бојан Милосављевић, помоћник управника копа, додајући да ће

Ремонтовани скоро сви багери

Имали смо доста ремонтних активности на „Западном пољу“ у претходном периоду, тако да је комплетна механизација, осим „глодара 3“ и „глодара 5“, успешно ремонтвана. Већи обим посла него иначе урађен је на „ведричару“, машини која 45 година ради на „Колубариним“ коповима. Два месеца су трајали радови јер се радила подливка и неки мало већи захвати на конструкцији. Машина је доста стара па су сада предузете веће активности на санацији прслина на конструкцији, сређени су радни елементи, као и редуктор кружног – истакао је Томић, најављујући да ће се током августа „глодар 5“ зауставити на пар дана да се ураде неопходне поправке, док их инвестициона оправка „глодара 3“ очекује у октобру.

■ Ухватили залет

У моменту наше посете прошло је четири дана откако је метални колос поново почео да копа и његова посада у Д смени обрадовала се враћању нормалном производном току. Багер јесте 90 дана стајао, али они нису. У свакој смени су радили пуном паром, дали и више од могућег да свој багер поправе и опет покрену.

Код „двехиљадарке“ затекли смо тропску врућину и прави пустињски приказ. Титрао је ваздух пред очима, моћни радни точак грабио је суву земљу остављајући облаке прашине за собом. Електричара Вељка Вукашиновића срели смо поред багера и питали га како издржава на сунцу.

Veljko Vučkinić

Бравари и мазачи увек имају пуне руке посла

– Како се мора. Кад има посла морамо да будемо ту где смо, под отвореним небом. Небитно је да ли је овако врућина, пљушти ли киша или је мраз. Није важно ни да ли си багериста, тракиста или помоћни радник, свима нам је исто, то је наш посао. Ако морам да изаберем, мени је најгоре ноћу, у другим и трећим сменама. Јесте да багер сија као Лас Вегас, све је осветљено рефлекторима, али није лако радити, ипак је то ноћ, и мање нас је и уморнији смо – каже Вукашиновић позивајући нас да с њим у багерским одајама за људство пронађемо хлад.

Овај Лајковчанин, родом из Пепељевца, има укупно 33 година стажа у колубарском руднику, а последњих 20 година одржава овај багер.

– Ово је један од бољих багера не само овде него на целом Балкану, многа стручна лица су то тврдила. Видите како је моћан, може много да ископа. После поплава му је уграђена савременија електроопрема. Редовно га одржавамо, а у овом ремонту му је постављен нови мотор радног точка и са електростране све што је требало замењено је новим – објашњава нам Вукашиновић, а да је све планирано темељно и урађено потврдио нам и електроинжењер на овом багеру Милоје Ковачевић.

И по врућини ради коп

У браварској просторији на багеру затекли смо браваре и мазаче и одмах сазнали да су и они задовољни што је „глодар 2000“ коначно кренуо са радом.

– Што више багер стоји, више се ради. Тако је то на копу. А сад смо имали стварно много посла. Ово је огромна машина, много посла има око њеног одржавања. Некад

Коповска врелина

Како истичу наши саговорници, на овом копу се поштују прописи Закона о раду и интерни правилници по којима се сви радови у руднику обустављају чим жива пређе 36 степени Целзијуса. Према Милосављевићевим речима последњих дана производња се неколико пута заустављала на целокупном копу како би се од врућине заштитили радници и опрема.

је више, некад мање захтеван. Редовно попуњавамо редукторе, спојнице, пратимо транспорт... Све што треба радимо и по оваквој врућини. Сналазимо се, склањамо се у хлад кад можемо, расхладимо мало воду да се освежимо – набраја мазач Иван Милић из Кадине Луке који ради пуне 44 године, а заслужена пензија га чека у априлу.

Још коју годину до пензије броји и бравар Жарко Миловановић из Лајковца који има 40 година радног стажа, а последњих 25 година се стара о овом багеру.

– Морам да признам, све је теже, при оваквим пословима се највише осећа терет година. Све ти дође тешко, али ове врућине најтеже падају. Једино у трећој смени може да се дише нормално кад се температура мало спусти – искрен је Миловановић и додаје да би волео да им дођу и млађи радници да има неко да учи и настави њихов посао.

Да нема довољно људи највише се осети кад имају пуно посла, тад долазе као испомоћ и бравари са трака. Како каже Владимир Милановић из Лајковца, бравар са трака, тако је било и у овом ремонту када су сви ударнички радили.

– Ми бравари са трака смо углавном на отвореном, и по оваквим врућинама

одржавамо више од осам километара трака на нашем Првом БТО систему. Ова три месеца смо велики посао урадили и захваљујући нашем инжењеру Милану Милутиновићу, шефу Машинске службе, централцима и свим нашим браварима све је урађено како је планирано – наглашава Милановић.

Тридесетседмогодишњег багеристу Сашу Јеремића из Рудоваца смо затекли у његовој багерској кабини баш кад је зауставио багер како би се направила пауза за предах посаде. Исхитрено смо похвалили климом расхлађену његову просторију, кад нам рече да неће још дуго бити тако. Од поднева клима не помаже јер лим се толико усија да греје са свих страна.

– Навикао сам на све услове, јер посао се мора одрадити. Четири године сам за овим багером, пре тога сам био тракиста, укупно 20 година радим на копу. Ко хоће да ради, он ради. Мени је сад посао ствар рутине, јер све ово уђе под кожу. Јесте мало тежи ноћни рад, али навикао сам, кад је криза, кува се кафа. Али теже од мрака ми пада телефон који звони нон-стоп – објашњава Јеремић откривајући нам да након урађене озбиљне инвестиционе оправке багер ради одлично.

М. Павловић

Саша Јеремић за командама „глодара 2000“

Током наредне две године „глодар 1“ формираће усек до одређене нивелете, док ће речно корито преко дела Бурова и Шопића формирати извођач. Једном од најобимнијих инвестиционих оправки багер и одлагач потпуно припремљени за посао који их чека

Средином јуна „глодар 1“, у оквиру Четвртог БТО система на Поља „Е“, започео је израду усека за измештање реке Пештан (у другој фази) и локалног пута Вреоци–Зеоке.

Реч је о послу чија реализација је један од основних предуслова за остварење пуног капацитета Поља „Е“, а коме је претходно период чекања на добијање свих потребних дозвола. То време искоришћено је да се уради изузетно обимна инвестициона оправка „јединице“, која је трајала чак 120 дана, током којих је систем „препакован“. Сада га чине роторни багер, „одлагач 3“ и три траке. Иако је предвиђено да највећи део усека откопава „глодар 1“ у оквиру БТО система, на деловима на којима то није могуће биће укључен дреглајн ЕШ-29.

Иван Миловановић, помоћник управника Поља „Е“ за одводњавање и припремне радове, каже да је планирано да у року од две године радом багера усек буде формиран до одређене нивелете, док ће речно корито преко дела Бурова и Шопића формирати извођач.

– Копање усека се одвија према упрошћеном рударском пројекту који је израдио Институт „Јарослав Черни“ и којим је строго дефинисан наш рад. Посао се обавља уз стриктно поштовање дефинисаних нивелета и ту немамо простора за било какву грешку, како би извођач после нас могао да настави са радовима – истиче Миловановић који је и вршилац надзора рада Четвртог система, односно измештања корита реке Пештан, наглашавајући специфичност ситуације у којој багер први пут припрема трасу за измештање реке, у доста захтевном року.

– Пред нама је велики посао, нису нам толико битне ископане количине колико тачно поштовање прописаних параметара. О свему довољно говори чињеница да је праг толеранције грешке 20 центиметара. Зато је сарадња са геометријом, који свакодневно снимају поштовање задатих профила, од велике важности. Посао није толико обиман колико комплексан, за комплетан тим Четвртог БТО система. При томе, подједнако

као рад „глодара 1“ важан је рад „одлагача 3“ – објашњава Миловановић.

■ Рад система ван копа

Како наш саговорник напомиње, сама издвојеност система из копа је додатни изазов у организацији посла.

– То се првенствено односи на ангажовање помоћне механизације. Јер да би било шта могло да се уради од померања, продужетака, технолошких операција, потребно је на време испланирати све радове, организовати и транспортовати механизацију, али тако да наш систем несметано функционише, али и да остали не трпе. Такође, да би се отворио фронт радова багера неопходно је измештање старог далековода који је ишао преко Бурова уз старо корито Пештана. И то је велики посао који је већ кренуо – каже Миловановић уз напомену да што се тиче превоза радника смена нормално функционише, с тим што је посада багера у Церовитом потоку, а одлагача у Медошевцу. Све је синхронизовано тако да процес производње не трпи и радници се на време довозе до и извозе са локације.

– Мало је рећи да ни у једном сегменту рада Четвртог система нема простора за импровизацију. Свесни смо важности задатка пред нама – закључује Миловановић.

Владан Чавић, главни рударски пословођа Четвртог БТО система, такође је истакао специфичност посла који их чека.

– Ми стварамо услове за измештање корита Пештана. Багер дреглајн ЕШ-29 нам помаже око косина и профила. Технологија рада је доста неуобичајена за нас коповце. Сваки дан долазе геометријске мерећи дубину, коте које морамо да остваримо. Када смо у копу имамо висински блок, а овде профиле, нивелете које морају да се остваре, а багер је мало гломазнији, па то и није тако лако. Наравно, урадићемо све, али се мора више водити рачуна око нацрта, односно дефинисаних параметара, док у копу, просто речено, имаш брдо па га откопаш, и то је то. Овде је пресудна добра организација, тако да смо се руководилац система и ја поделили, он се фокусира на карте и профиле, ја на реализацију, односно практични део. Допуњујемо се. Радника имамо довољно, а како смо добили и одлагач, нешто је број људи

и повећан. Sve у свему, знамо шта нас чека, наше је да то остваримо – јасан је Чавић.

Темељан ремонт

Инвестициона оправка „глодара 1“ која је урађена у међувремену једна је од најобимнијих у историји овог багера. Мада, како су нам рекли Александар Максимовић, електроинжењер Четвртог БТО система, и Миодраг Јоковић, машински инжењер система, обојица запослени уговором преко ПРО ТЕНТ-а, мора се имати у виду да је једино овакав ремонт могао оспособити машину да буде спремна за задатак који је пред њом.

– Морамо имати на уму да је ово најстарији активни роторни багер „Колубаре“, па је и логично што је инвестициона оправка била темељна и обимна. Машинска служба је имала баш доста посла и била би штета да ми са нашим електрорадовима то не испратимо, нарочито пошто су неки захвати можда први пут рађени на копу, попут расклапања централне осовине на великом транспорту. Ту смо, на пример, заменили стари носач каблова новим кабловским седлом. Од обимнијих електропослова обављена је замена већег дела каблова, ка малом транспорту, периферијама, свим моторима транспорта. Замењени су откочници, граничници, тастери, потезни прекидачи, сви електромотори су преконтролисани и сервисирани. Такође, сервисирана је и комплетна расвета – каже Александар Максимовић, уз коментар да је багер када је реч о електроопреми у солидном стању, тако да је у наредних неколико година потребно само редовно одржавање.

Миодраг Јоковић, машински инжењер система рекао нам је да је на „одлагачу 3“ и са електро и машинске стране обављен класичан ремонт и машина је у функционалном стању, док су на „глодару 1“ уз стандардне, урађене и неке интервенције које се изузетно ретко раде.

– На првом месту, извађена је централна осовина која је регенерисана у „Металу“, и на

Иван Миловановић

њој су замењени клизни и аксијални лежај до зупчаника. Мењане су стазе куглбана и кавези који се иначе прегледају током сваког ремонта, а овога пута регенерација није била могућа. Санирани су деформације на конструкцији стреле кабине багеристе, регенерисане све котураче и замењене сајле од дизања кабине багеристе – наводи Јоковић и посебно наглашава да су замењене све ролне на багеру што је велика реткост.

Регенерисани су бункери по тракама, редуктор радног точка, као и сам радни точак, такође у „Металу“, док су остали редуктори сервисирани у машинској радионици Поља „Е“. Међу бројним пословима издвојио је мали транспорт који је извезен, па је омогућено санирање оштећених и похабаних лимова и профила на самој конструкцији просторије малог транспорта. Ништа мање важан захват је и замена клизног лежаја централне осовине малог транспорта као и регенерација колица возног пута.

– Замењен је део подног лима конструкције траке 3 који датира колико и сам багер у најлошијој деоници. Уједно смо

променили и профиле на које се постављају носачи који носе ролне, јер је због велике количине долазило до његовог испадања и испадања ролни. Постављањем новог лима, проблем је решен – објашњава Јоковић.

Рекао нам је да је погон дизања радног моста прегледан методом електромагнетног флукса, као и витло, зупчаници и сајле дизања које су и даље у граничним вредностима.

– Што се тиче ремонта слободно се може тврдити да у скорије време нигде оволико посла није рађено. Багер је веома добро сређен, већ неких месец дана ради без проблема и услови рада су задовољавајући – истакао је Јоковић и заједно са колегом Максимовићем, изнео и једну замерку.

– Када смо га већ својски „утегли“, права је штета што није и офарбан!

Д. Весковић

Мала лична карта

„Глодар 1“ је најстарији багер овог типа у „Колубари“ и, како смо сазнали, одлука да баш он буде ангажован на изради усека донета је преваходно због његових техничких карактеристика. Реч је о „Такрафовом“ багеру који је откопавао угљ и има довољну резну силу да откопава чвршће материјале који имају већу отпорност. Технички назив му је SRs1200x22/2 +VR, и из њега се јасно могу прочитати његове основне карактеристике: тип 1200, висина копања 22 метра, дубина копања два метра и има претоварни уређај. Тежак је 1.423 тоне. Теоретски капацитет ове машине износи 3.465 кубних метара по часу и иако има само осам кашика, оне су запремине 800 литара, што му је очигледно и више него довољно да „праши“. О томе сведочи податак да је за 50 година откопао више од 103 милиона тона угља и скоро 80 милиона кубика јаловине.

Монографија

„Прича о угљу“, чији аутори су новинари, фотографи и дизајнер листа „Колубара“, скроман је покушај да се широкој публици представе најважнији моменти из богате историје Рударског басена који осветљава Србију

После месеци истраживања и посвећеног рада запослених у Служби за односе с јавношћу Рударског басена „Колубара“, у јуну је светлост дана коначно угледала монографија „Колубара – Прича о угљу“. Ова важна публикација представља скроман покушај да се први пут после толико деценија рада на једном месту, кроз информативан и занимљив, делом документарни материјал, представи развојни пут рударског гиганта који је деценијама главни ослонац привреде наше земље.

Монографија је одштампана у тиражу од 2.000 примерака и обухвата 150 страница на којима је, уз текстове које су припремили новинари листа „Колубара“ и скоро 170 занимљивих фотографија, од којих неке никада до сада нису објављене.

Иако није било лако одабрати само један од бројних аспеката историје привредног гиганта који је деценијама водећи снабдевач лигнитом свих српских термоелектрана, одлучено је да се овога пута садржај публикације бави примарно технолошким развојем, капацитетима и резултатима. Иако су до сада, поводом различитих јубилеја и свечаних прилика, објављиване монографије о појединим деловима Рударског басена, ниједна од њих није обухватила комплетан Огранак. Ово је први пут да је, уз помоћ пажљиво сакупљених података и илустрација, направљен свеобухватан преглед најважнијих момената који су обележили дугачку и богату историју „Колубаре“ која се протеже од првих корака начињених у јамским рудницама овог краја крајем деветнаестог века.

■ Угаљ на коме је изграђена Србија

Монографију отвара кратки увод са основним информацијама о РБ „Колубара“, међу којима је, наравно, кључно да је реч о лидеру у производњи лигнита у Србији и на Балкану. Подсетили смо да су билансне резерве импресивне две милијарде тона.

Поменуто су неке од основних карактеристика угљеног слоја који се распростире на територији четири општине – Лазаревац, Лајковац, Уб и Обреновац и побројане основне организационе целине Огранка. Одмах на почетку истакнуто је и да су за континуитет и сигурност производње на коповима неопходне инвестиције у модернизацију постојеће и набавку и монтажу нове рударске производне опреме.

Занимљиво графичко решење, којим се свако ново поглавље најављује истакнутим почетним словом, отвара затим сам почетак велике рударске приче – јамску експлоатацију. Читаоцима смо, уз добро познат податак да је експлоатација у колубарском рударском басену почела 1896. године у селу Звиздар, понудили неколико изузетно вредних и живописних фотографија из овог периода које скоро филмски илуструју мукотрпни рад и чувају погледе људи који су својим скоро голим рукама отели прве тоне угља на којима је „Колубара“ изграђена.

Већ на почетку наредног поглавља, један од актера најстаријих фотографија са Поља „А“ носи сако што, нашалићемо се, симболише модернизацију коју је донео почетак површинске експлоатације, више од педесет година касније. Долазак великих рударских машина и огромна послератна улагања у експлоатацију угља донели су нову еру и заувек трасирали судбину овог дела Србије. Овде је место нашао и занимљив податак да је 1950. године на површинском откопу било запослено укупно 400 радника, од чега само 150 у сталном радном односу.

Затим, у делу који се односи на године које су уследиле, можете видети и најважније детаље из периода покретања Поља „Б“, фотографију првог „глодара“, долазак „четворке“ 1960, а ту је и податак да је граница од милион тона на овом угљенокопу премашена већ 1961, када је произведено чак 1.542.000 тоне.

Нешто више простора с правом смо посветили чувеном Пољу „Д“, копу који је ушао у легенду. Није било лако направити избор података и фотографија које су током шездесет година сакупљане у архиви листа, али и у бројним приватним колекцијама. Све које смо изабрали само су случајне секвенце, исечци који говоре о неким моментима и људима, представљајући симболички све оне који су своје најбоље утакли у изградњу великог и поузданог система на коме се градила будућност свих нас.

Ова велика прича, преко лепог и сликовитог осврта на „Тамнава-Источно поље“, настављена је сада већ фотографијама приметно боље резолуције,

које нам говоре најважније о „Западном пољу“. Уз податке о томе како је опрема стизала и којим редом су системи опремани, сада се већ нижу слике багера од којих већина и данас ради своје пуно радно време. Истакли смо да је рекордна година на овом копу била 2017, када је произведено скоро 16,9 милиона тона лигнита, а неизбежан је био и осврт на период поплаве. Занимљиво је да је своје место у монографији нашла и чувена фотографија радника који удружени носе кабл из потопљеног копа, чији аутор

О „Колубари“

ове године одлази у пензију и са којим објављујемо разговор баш у овом броју листа „Колубара“.

■ Новија историја

Прелаза на новију историју „Колубаре“ и сегмент о коповима отвореним после 2000. године започели смо, наравно, освртом на ПК „Велики Црљени“. Истакнуто је да је за осам година рада овог копа са изузетно повољним односом лигнита и јаловине ископано укупно 31,3 милиона тона угља, највише 2012.

Причу о делу лежишта добрих карактеристика наставили смо Пољем „Г“, отвореним 2017. године. Овај коп је данас, након што је (уз реализацију великих технолошких подухвата као што су измештање корита реке Колубаре, дела реке Пештан и дела Ибарске магистрале) дао више од 32 милиона тона лигнита изузетног квалитета, у завршној фази експлоатације.

О највећем копу у источном делу басена и једном од најдубљих копова лигнита на Балкану, Пољу „Е“, говорили смо у деветом поглављу. Подсетили смо да процене говоре да укупне количине угља у овом делу лежишта износе око 329 милиона тона. Ипак, реч је о терену изузетно сложене конфигурације, чија експлоатација ће захтевати бројне комплексне технолошке операције. Стручњаци напомињу да се ради о једном од опсежнијих подухвата у историји површинске експлоатације у Србији, али се и слажу да је Поље „Е“ као заменски ресурс и природни наставак некадашњег Поља „Д“ од великог значаја за Рударски басен „Колубара“ и целу „Електропривреду Србије“.

И најмлађи активни коп „Радљево“ добио је, наравно, свој простор у овој публикацији, иако ће о њему тек бити писано, пошто је у стручним круговима окарактерисан као коп будућности. Процена је да би угаљ из овог дела басена, кога има око 395 милиона тона, могао да буде експлоатисан током наредних 59 година, а прве количине очекују се крајем 2026. године.

Посебан сегмент издвојили смо за делове система без чије подршке не би било рударских резултата. „Помоћна механизација“, „Прерада“ и „Метал“ добили су у оквиру публикације истакнуто место, које одговара њиховој огромној улози у ланцу производње.

Подсетили смо да су прве радионице „Помоћне“ формиране давних шездесетих година као део Поља „Б“, а да су недавно, у оквиру припрема за отварање површинског копа Поље „Е“, у Барошевцу изграђени нови индустријски и инфраструктурни објекти у којима овај погон сада ради у много бољим условима.

Иако смо простора имали тек за понеку фотографију из дуге историје Постројења за прераду, оплемењивање и транспорт угља, верујемо да изабране доста говоре о тешким условима за рад свих оних који су деценијама скретничари на путу угља од копова до термоелектрана. Посебно је упечатљива она групе радника са шајкачама и у сукненим оделима на грађевини пралишта.

Неколико занимљивих детаља издвојили смо и о „докторима за багере“ из „Метала“, у чијим рукама су године и године израде резервних делова, одржавања, санације и пројектовања рударске опреме. Уз слике

које понекад говоре више од речи нисмо пропустили да нагласимо њихову сјајну репутацију, која је деценијама позната међу стручњацима широм региона.

У последњем делу монографије, оставили смо простор за издвојена предузећа, а затим се осврнули на друштвено одговорно пословање Рударског басена и велики траг који је један овакав привредни гигант утиснуо у живот локалне заједнице. У оквиру овог сегмента акценovali смо заштиту животне средине и бригу о здрављу и безбедности запослених, и издвојили нека од улагања „Колубаре“ у здравствене, образовне и културне установе.

За сада заинтересовани „Причу о угљу“ могу да погледају у лазаревачкој библиотеци. Публикација ће ускоро бити доступна и у дигиталној форми и подељена по деловима „Колубаре“, а у плану је и одржавање промоције.

А. Павловић

Резиме

У кратком резимеу на крају монографије стоји: – Како су текле деценије, текла је и прича о реци угља која је на овом простору откривена, укроћена и усмерена, све док сама није постала нови извор – извор енергије и светлости, и жила куцавица српске привреде.

Пред вама су изабрани фрагменти те приче, која има безброј рукаваца. Потрудили смо се да пажљиво поређамо датуме, најважније машине, рекорде, тешке хаварије, највеће инвестиције. Потражили смо у архивама искрзане фотографије које сведоче о временима која су давно иза нас. Пренели смо понеки сликовит пасус са страница листа „Колубара“, који ће следеће године обележити пуних 65 година откако прати мукотрпни рударски пут.

Ипак, толико тога остало је незабележено. Затурене су и настрадале многе архиве, сећања су избледела, а у тешким временима, којих је било можда и више него светлих, није увек било прилике да се мисли о остављању трага за историју.

Ограничени простором, направили смо и тежак избор да овога пута не издвајамо појединачне људске приче.

За судбину и једног јединог човека потребан је роман. А опет, судбине хиљада, које дефинишу комплетан период, понекад стану у једну реченицу. Ту реченицу изговорио је недавно Александар, шеф једне од „Колубариних“ радионица, из које се пензионисао и његов отац Милутин. На питање колега: „Па колико вас Петронијевића има?“ одговорио је:

„Још једног гајим, и он ће доћи.“
О томе, надамо се – у некој следећој монографији.

Улаже се велики труд у одржавање система

У свим деловима постројења јун је већ годинама посвећен прегледу и сервисирању опреме којој је потребно темељно одржавање да би се одржала ефикасност

Ремонтни радови у погону Оплемењивање угља завршени су 1. јула, након што су после скоро месец дана интензивног ангажовања запослених завршене све оправке планиране за ову сезону.

Санин Мехмедагић, руководилац погона, био је домаћин нашој екипи у моменту када су радови у радним јединицама Сушара, Мокра сепарација и Топлана већ привођени крају.

– Ремонтне активности је обележило неколико сложених и обимних послова, који се реализују планираном динамиком упркос проблемима које имамо у вези са набавком материјала и резервних делова, због компликованих процедура јавних набавки. С друге стране, познато је да су технолошки системи у „Преради“ прилично стари и захтевају редовно одржавање, али и већи број запослених. Из године у годину радника је све мање, поготово оних специјализованих струка, који располажу искуством и знањем. С обзиром на те отежавајуће околности,

задовољан сам квалитетом рада и залагањем запослених, па бих искористио ову прилику да се свима захвалим на посвећености и труду који улажу сваке године – рекао је Мехмедагић.

■ Ревитализовано електрофилтерско постројење

За реализацију ремонта најодговорнији су инжењери и руководиоци Иван Ракић, Душица Нешковић, Радосав Радовановић и Стефан Тошанић, са којима смо разговарали о најважнијим интервенцијама који се изводе током ремонтних радова у погону Оплемењивања угља.

Када је реч о Топлани, овогодишњи ремонт био је у знаку неколико капиталних послова, међу којима се истиче ревитализација електрофилтерског постројења.

– Заменена је опрема за управљање овим постројењем, коју више није било могуће одржавати због недостатка резервних делова и одговарајућих произвођача на тржишту. Опрема је повезана са постојећим системом управљања на Топлани, ревитализованим пре три године. Око реконструкције електрофилтера тек предстоје велики инвестициони послови, који се годинама планирају, тако да је овај део електроуправљачке опреме који је сада замењен од изузетног значаја за Топлану – рекао је Радосав Радовановић, руководилац Електрослужбе.

У Топлани су урађени и значајни послови на котловима и деловима постројења који

су заједнички за оба котла. Ремонтвана су млинска постројења, електрофилтери, додавачи, на технолошкој инсталацији замењена је арматура и други дотрајали елементи, сервисирани вентили, пумпе.

– На котлу 2 замењен је канал аеросмеше, који се састоји из неколико великих сегмената који се монтирају између млинског постројења и горионика котла. Овај сложени захват, замена канала аеросмеше, ради се по потреби, у зависности од степена оштећења, а прошле године је рађен на котлу 1 – подсетила је Душица Нешковић, руководилац Одржавања.

Како смо сазнали, у току су радови на замени дела озида котла 2, које изводи спољни извођач. Док се тај посао не заврши у режиму рада биће котао 1, на коме ће још један део ремонтних послова бити обављен током августа.

– Значајан подухват који је у овом погону урађен је замена, односно премештање трачне ваге са Суве сепарације на траку 335, на самом улазу у Топлану. Трачна вага ће мерити укупну количину угља који у Топлану стиже са Суве и Мокре сепарације. Овај посао су обавили запослени погона Монтажа, уз помоћ радника Одржавања – истакла је Душица Нешковић.

Наводећи најважније радове које су обавили запослени у Одржавању погона, уз помоћ радника ангажованих из ЈП ПК „Косово“ – Обилић и погона Монтажа, Иван Ракић, управник Одржавања, каже да су активности биле бројне и нимало једноставне, али да

Душица Нешковић

су запослени још једном показали да су на висини задатка.

– Као и сваке године, проверавани су пароводи и „високо одговорни“ цевоводи. Извршен је преглед, мерење дебљине зидова и замена делова на технолошким цевоводима, замена цевних лукова на опреми под притиском, као и осталих критичних деоница. Урађен је комплетан сервис хидрауличне и пнеуматске инсталације, којом се управља свим процесним уређајима и елементима преко којих се суши угаљ. У погону Класирница од већих послова издвојио бих ремонт решета 70, који класира сушени угаљ на пет класа. Што се тиче ремонта трачних система, ове године је урађена замена најдуже транспортне траке РБ100, којом долази прани угаљ са старе на нову Сушару, као и још шест краћих транспортних трака. Такође, настављени су радови на сређивању фасаде, односно замена фасадних лимова на згради нове Сушаре, у извођењу спољног извођача – набројао је Ракић само део послова.

У погону Мокре сепарације

Да за време ремонта радници „Прераде“ имају пуне руке посла уверили смо се и сами, када смо обишли погон за прање угља заједно са Стефаном Тошанићем, руководиоцем машинског одржавања Мокре сепарације, и Зораном Милановићем, главним пословођом.

Док смо пролазили поред бројних машина, читавог система пумпи, цевовода, Тошанић нам је рекао да су, поред уобичајених интервенција на инсталацијама, машинама и уређајима у погону, овогодишњи ремонт обележили капитални послови који су рађени на редуктору праоника 24 б.

– То није рађено скоро 13 година. Редуктор је тренутно на регенерацији у погонима „Метала“, и када сви послови буду завршени и он буде враћен у погон, радници Одржавања

Зоран Милановић, Стефан Тошанић и Драган Тасић

извршиће његову уградњу. У међувремену, завршени су послови на комплетној замени кружног кола, замени калотних, излазних и патосних лимова, као и лимова у левку испод праоника. Кружно коло које одваја јаловину од угља мења се на две године, док се остали лимови углавном мењају сваке године – истакао је Тошанић.

На терену смо затекли монтажну групу Централног ремонта, која је неуморно радила на заваривању делова праоника уз инструкције Драгана Тасића, пословође Машинског одржавања пралишта.

Накратко смо га прекинули, тек да потврди оно што смо и сами видели – услови су тешки, обим посла је велики, а уз то треба радити по врућини и прабини под пуном заштитном опремом.

– Велики проблем нам представља недостатак радника, што већ постаје

алармантна ситуација. Ове обимне ремонтне послове изводе само два КВ бравара из нашег погона, четири радника ЈП „Косово“ – Обилић и два радника ПРО ТЕНТ-а, тако да нам у испомоћ долазе радници из погона Монтажа и монтажне групе Централног ремонта – рекао је Тасић, који је са 40 година радног стажа један од најискуснијих радника у овом погону.

Приликом наше посете актуелни су били радови и на санацији решета.

– Сва решета се ремонтују, тако што су скинута сита и ради се заваривање челичне конструкције сандука. Један од већих послова који дуго није рађен је санирање постоља на решету 22, пошто су уочене напрслине на неким профилима те конструкције. На пралишту је замењен и јаловински левак, пошто је лим био потпуно оштећен, док се у бункеру одсева тренутно мењају лимови – набројао је Зоран Милановић, главни пословођа Мокре сепарације.

И у другим деловима погона Мокре сепарације (за допрему угља и погону за крупно и средње дробљење, такозваној тријажи) урађено је много. На дозеру 15 замењени су ланчаници, грабуљар испод дозера је комплетно ремонтан, на виперу (превртачу вагона) замењен је главни погонски зупчаник, као и лимови на левковима, а ремонтане су и решетке са ротирајућим ваљцима.

Т. Симић

Спремни

Годишњи ремонт у погону Оплемењивање угља реализован је у предвиђеном року. Након што су обављене све неопходне пробе, погон је враћен у систем. Надлежни истичу да ће сервиси омогућити поузданост опреме током наредних 12 месеци.

Без препрека за „Помоћну“

Посао ће у наредном периоду олакшати три дизалице, два багера гусеничара и једанаест булдожера, од којих до краја године треба да стигне девет. У августу се очекује и пет нових катерпилара

Потребу за дисконтинуалном производњом угља препознао је менаџмент Рударског басена „Колубара“ када су 2022. године, на челу са директором погона „Помоћна механизација“ др Светом Мирковићем, увидели да се у лежиштима формирају тзв. џепови којима је роторним багером немогуће прићи. Како угљан не би остао неискоришћен, ангажоване су машине „Помоћне механизације“, а овим потезом, уз минималне трошкове, дневни биланс је допуњен за између 10 и 15 одсто, док укупна дисконтинуална производња износи и до 20 одсто. О успешности овог подухвата говори податак да је само током прошле године овом методом ископано и превезено невероватних 1.950.000 тона угља.

– Када се планира биланс за наредну годину сада се узрачунавају и дисконтинуална ископавања. Ипак, у почетку то није било тако. Наилазили смо на одређене отпоре, јер се овакав начин рада чинио занемарљивим, међутим бројке говоре сасвим супротно и показују велику уштеду за рударски басен, на шта сам изузетно поносан – истиче Мирковић.

Од посебне важности за стабилност рада овог погона је набавка нових машина које су предуслов модернизације и повећања ефикасности. Посао ће у наредном периоду олакшати три дизалице, два

багера гусеничара, једанаест булдожера, од којих до краја године треба да стигне девет, док се пет нових катерпилара очекује у августу. Крајем ове године предвиђена је још једна група нових машина: пет цевополагача, четири дресте, два камаџа. До сада је стигло осам возила за масовни превоз, пет кранских возила и две цистерне за гориво.

Како истиче наш саговорник, експлоатација булдожера је у последње три године повећана за 37 одсто, са 320.000 на 440.000 одрађених мото-сати, захваљујући куповини нових машина, али и пријему нових радника који су у том моменту успешно испратили повећање механизације. Међутим, како је у међувремену дошло до осипања радне снаге, посебно у летњем периоду, осећа се недостатак људства, нарочито возача и руковалаца.

Свакодневно је на терену ангажовано између 30 и 35 камиона, а повећан број машина и возила подразумева и већи број интервенција на њима. Током протекле године на одржавању булдожера било је 8.328 интервенција, од чега је 5.550 завршено истог дана. Урађен је 731 мали сервис, 86 великих сервиса, сређена су 44 мотора и мењача.

– Што се тиче ауто-гараже, током претходне три године

остварена километража је увећана са 4.570.000 на 6.220.000 километара. Наравно, све је то захваљујући куповини нових возила и ангажовању нових радника, јер једно без другог не може да функционише. Возачи су остварили 570.000 сати рада за период од годину дана. У ауто-гаражама је у току прошле године урађено чак 33.500 оправки. Колико су наши људи уложили труда како би експлоатација функционисала, толико је дала и екипа на одржавању, јер да би нешто функционисало, мора да се поправља – објашњава Мирковић и додаје да одржавање ради веома коректно, јер се кварови решавају истог дана, осим оних за чију је поправку неопходно сачекати да стигну делови.

Највећи недостатак у овом погону огледа се у мањку „газова“ који су основно средство за превоз запослених по коповима. Била је планирана набавка 90 нових возила, међутим због рата у Украјини и уведених санкција, стигло их је само девет, након чега је уговор раскинут. Недостатак „газова“ тренутно надокнађује масовни превоз.

Међу задужењима запослених и машина „Помоћне механизације“, јесу и изградња путева, рад водовода, дубинско бушење, али и координација

спољашњег саобраћаја. Помажу и општој друштвеној заједници, а посебно становништву у месним заједницама на ободима копова јер излазе на терен приликом сваке елементарне непогоде.

Упркос великом обиму послова и чињеници да су запослени и машине „Помоћне механизације“ распоређени на свим коповима РБ „Колубара“ и покривају веома велику територију, не постоји задатак који нису успели да заврше, захваљујући одличном тимском раду. О великој посвећености и међусобном поверењу сведочи и то што су запослени често на позив надређених, без поговора прекидали одмор и враћали се на радно место како би помогли да се неки посао успешно и брзо приведе крају.

С. Ђоковић Станковић

Помоћ становништву

Ветар, олуја, поплава, шта год да се догоди у Лазаревцу, ангажују се наши људи. Рецимо, често излазимо у сусрет комуналном предузећу када имају проблеме са бунарима и водоводом – каже Мирковић и додаје да су се особље и машине „Помоћне механизације“ још једном нашли у невољи становништву на ободима копова током обилних падавина крајем јуна.

Рудар фотограф одлази у пензију

Након више од четири деценије управљања багерима, радни век завршава испраћањем пете генерације ученика којима је преносио знање

Чувена фотографија из периода поплава на којој радници у колони на својим рукама носе кабл за напајање одлагача из поплавленог копа „Тамнава-Западно поље“ у мају 2014. године, поново је угледала светлост дана у „Колубариној“ монографији „Прича о угљу“. Ту остаје заувек да сведочи о снази и јединству коповског колектива у једном врло изазовном тренутку. Када је направио ту фотографију својим мобилним телефоном Драган Трајковић није знао да је овековечио један битан, може се рећи историјски моменат на српским коповима. Како скромно каже, тада је био на правом месту у правом тренутку, а данас, десет година касније, нашли смо га на истом месту, на „Тамнава-Западном пољу“, и у правом тренутку да се с њим поздравимо, испратимо га у пензију и забележимо да се један багериста после 45 година рада опростио од свог рудника.

Овај Лајковчанин на тамнавском угљенокопу се обрео 1985. године, одмах после завршене средње школе, радећи као помоћник багеристе на ЕШ-у. Након одслуженог војног рока опробао се као булдожерац, да би коначно са кретањем копа, а после завршене обуке на суседном „Источном пољу“, постао багериста „глодара 1“, где је био све до 2014. године када је прешао за команде новог багера „глодара 5“. А последњих пет година, као инструктор багериста, Трајковић ученике завршних разреда Техничке школе „Колубара“, руковаоце рударских машина, упознаје са њиховим будућим занимањем.

– Испратио сам и моју пету генерацију ученика. Одоше ми и ова деца, и хвала богу, нико се није повредио, сви су успешно завршили. То ми је најбитније да сви оду живи и здрави и са знањем које ће им значити ако се једног дана буду вратили на коп. То су посве другачије генерације у односу на наше, живе у другачијем времену од нашег, али верујте, има и даље много добре и послушне деце, заиста заинтересоване да науче што

више. Уживао сам радећи са њима, ово искуство је права круна моје каријере као багеристе, прилика да некоме пренесем све што знам и умам – каже Трајковић.

А руковати циновском машином од преко 1.500 тона није лако. Како Драган каже, за више од четири деценије рада у суровим коповским условима, много тога је претумбао преко главе.

– Посао је као и сваки други на копу тежак и одговоран. Ништа посебно ми није отежавало рад, чак су и багери којима сам управљао били задовољавајући, модернизовани, али рад под не увек ведрим небом, ноћне смене, неизвесност, тензија, велика одговорност... По три-четири пута у току смене морао сам да пуним телефон колико сам позива имао. А код куће, и кад нико не зове, ипак се размишља о копу. Најтеже ми је било у трећим сменама, док сам био млађи нисам осећао то, али како су године пролазиле било је много напорно. Дођем уморан кући, а не могу да спавам – искрен је Трајковић, додајући да је од 2019, када је имао инфаркт, променио поглед на свет и од тада се посветио раду са ученицима.

А негде успут док је рударио, овај багериста заљубио се и у фотографисање. Двадесет и пет година бавио се овим хобијем који му је, као додатни посао помогао да ишкољује две ћерке. Једна од њих је, на крају, и преузела тај посао од оца.

– Здравствено стање ми више није дозвољавало да радим. Не знам ни сам колико сам свадби, испраћаја, пунолетстава

и разних других веселја сликао. Последње веселје које сам урадио била је свадба мог колеге тракисте коме сам то обећао, и одмах затим и одложио апарат – рекао је Драган, истичући да је посебно волео да слика људе и призоре на копу, а највише изласке сунца у трећој смени.

Своју заслужену пензију Драган је дочекао са доста планова. Први на списку је да се више посвети природи и уживању у камп-приколици на свом плацу на Озрену, надамак Сокобање, коју је одлазећи редовно последњих 15 година заволео и тамо стекао многа пријатељства.

Онима који остају, али и онима који ће тек доћи на коп Трајковић поручује да на првом месту мисле на себе, да буду стрпљиви и опрезни, да свој посао обављају професионално и са што мање нервирања. Јер све брзо прође и на крају увек буде како треба и зато је најбитније да, кад се осврну, буду поносни на себе и оно што су дали копу. Као што је и он.

М. Павловић

■ Драганово оштро око је забележило историјски тренутак на копу

Немој да одрастеш – то је замка

С поруком да заувек треба чувати дете у себи, драмска секција одељења IV/4 Основне школе „Дуле Караклајић“ са учитељицом Данијелом Ђурђевић наступила је на деветом по реду Међународном фестивалу дечје драмске игре „Глумијада“. Сматра је недавно организована у Дечјем културном центру Београд, а лазаревачки млади „ансамбл“ побрао је све симпатије и добио велики аплауз публике.

Ученици овог одељења одиграли су свој позоришни комад „Петар Пан“, који је премијерно представљен публици у оквиру 11. дечјег позоришног фестивала у Лазаревцу. Представа је тада освојила друго место и награду за костиме, а Гаврило Ђурђевић је, као Петар, добио награду за најбољу мушку улогу.

– Са сваком генерацијом спремам по једну представу у трећем разреду, коју на крају четвртог разреда изведемо за родитеље, а потом их пријављујем на фестивале. Нисам желела класичну приредбу за родитеље, него нешто другачије, и увек и јесте занимљиво, јер се деца разликују и доста зависи од састава одељења. У овој генерацији, на пример, необично је било то јер су у одељењу била чак 22 дечака – рекла нам је Данијела Ђурђевић.

Учитељица додаје да није било лако наћи представу за овакав „глумачки“ тим, али да је ова бајка некако пронашла њих. Ипак, није био мали посао прилагодити је и направити од ње нови занимљив драмски текст.

– Одмах сам знала да је то права прича – ту су Индијанци, ту су гусари – то су моји дечаки – поделила је са нама нежна учитељица.

Почели су да се спремају у октобру, а на позоришном фестивалу у Лазаревцу су наступили почетком децембра. Деца су показала огроман ентузијазам и још једном доказала да могу да направе чудесне ствари, ако им се пружи права шанса.

– Вежбали смо на часовима драмске секције, али пошто у представи имамо и сегменте других предмета, као што су

ликовно, музичко и физичко, представу смо вешто уткали и у остатак наставног програма – рекла нам је Данијела.

Учитељица је истакла активно учешће свих родитеља ученика који су помогли приликом израде костима. У припреми сценографије учествовале су Анка Стојановић, наставница ликовног, и учитељица Данијела Милојевић. Како напомиње, то је био огроман посао, али су уз тимски рад уживали у процесу, а деца су засијала у пуном сјају.

М. Пауновић

■ Фестивал фолклора „Александар Марић Аца“

У организацији Културно-уметничког друштва „Младост“ у Степојевцу је почетком јула одржан Фестивал фолклора „Александар Марић Аца“. Као обнављање међународног такмичарског фестивала, који су Степојевчани организовали деведесетих година, на летњој позорници испред месног дома културе наступили су ансамбли из Србије, Републике Српске, Ирске и Костарике, славећи народну игру, песму, обичаје и традицију. Од ове године манифестација носи име Степојевчанина Александра Марића Аце (1985–2007), дугогодишњег играча „Младости“.

Поред домаћина, током три ревијалне вечери публици су се представила фолклорна друштва „Опанак“ (Ледине), „Јелек“ (Вранић), „Рудар“ (Рудовци),

У колу

■ Степојевачки први ансамбл

„Колубара“ (Велики Црљени), „Диша Ђурђевић“ (Вреоци), „Колубарско коло“ (Миросаљци), „Шумадија“ (Барајево), „Моравица“ (Ивањица), „Политика“ (Крупань), „Колубарац“ (Лазаревац), „Војска“ (Свилајнац)

и „Др Младен Стојановић“ (Приједор). Другачије кораче и ритмове донели су ансамбли из Ирске и Костарике. У програму је учествовао и хор локалне цркве.

– Није лако организовати један овакав догађај, али

сада можемо рећи да је све добро прошло. Наступило је око 900 играча, било је око 1.500 посетилаца. Реакције су одличне – сумирао је утиске Саша Нешић, председник Културно-уметничког друштва „Младост“.

■ // Фото: Д. Тодоровић
Степојевачко друштво је основано 1989. године. Од тада су кроз њега прошле генерације. Иза њих су десетине турнеја по иностранству и више стотина учешћа на домаћим и међународним фестивалима. „Младост“ данас има око 120 играча и стални оркестар. Већ неколико месеци уметнички руководиоца је Дражен Радовановић.

КУД ће овог лета отпутовати у Италију. У октобру ће свечаним годишњим концертном обележити 35 година рада.

М. Караџић

Награда Центру за социјални рад

Низом културно-уметничких програма обележен дан Градске општине Лазаревац. На свечаној академији традиционално додељена признања заслужним појединцима и институцијама

Поводом 135 година од када је Лазаревац добио име у част цара Лазара Хребељановића, 28. јуна у Центру за културу одржана је свечана седница Скупштине општине Лазаревац и додељена Видовданска награда, која је овога пута припала лазаревачком Одељењу Градског центра за социјални рад. Признање, које локална самоуправа традиционално додељује за посебан допринос друштвеној заједници, у име својих колега примила је Анђела Пејовић, руководилац Одељења.

Запослени овог центра брину о 5.500 корисника услуга, социјално угрожених, деци без родитељског старања, старијој популацији, жртавама породичног насиља и другим угроженим групама на територији лазаревачке општине.

Награда у области противпожарне заштите додељена је Богољубу Живојиновићу из Барзиловице, запосленом у Ватрогасно-спасилачкој јединици Лазаревац на месту вође Ватрогасно-спасилачког одељења. Награде за стваралаштво младих добили су Алекса Кантар из Врбовна, Александар Рабреновић из Лазаревца и Жељана Живковић из Трбушнице. Плакете захвалности заслужним грађанима додељене су Жељку Петронијевићу из Лазаревца и Владану Старчевићу из Јунковца.

На свечаној седници говорили су председник Скупштине Градске општине Лазаревац Бојан Синђелић и председник општине Лазаревац Бојан Стевић, који су истакли да је важно подсећати се историје и планирати будуће пројекте за развој наше општине. Пригодан културно-уметнички програм припремили су глумци Пулс театра и ученици Музичке школе „Марко Тајчевић“.

Недељу која је претходила додели награда обележио је низ свечаности. Неизоставни део манифестације је фестивал фолклора на коме се сваке године приказује богатство

■ Деталј са свечане академије

традиције, игара и народне ношње овог краја, који је одржан 21. и 22. јуна. Представили су се деци и извођачки ансамбли културно-уметничких друштава из различитих делова земље и региона. Са око 600 учесника, ово је био најмасовнији фестивал до сада.

У свечаној сали Библиотеке „Димитрије Туцовић“ 23. јуна одржана је промоција књиге поезије „Песме призренске“ ауторке Радмиле Кнежевић. Рођена Призренка својим стиховима присутне је подсетила како се у Призрену волело и смејало, али и на Богородицу Љевишку, као и симболику косовских божура.

Наредног дана у истим просторијама одржан је састанак иницијативног одбора за израду Зборника Лазаревца на ком је разговарано о идеји да се на једном месту публикују научни и стручни радови из различитих области од значаја за овај крај.

У оквиру манифестације, први пут у Лазаревцу, 23. јуна у Каменграду је одржан Четврти међународни фестивал гајди и традиционалних инструмената „Гајдарог“. Наступали су: састав „Трио гајде“ из Сивца код Сомбора, доктор музичке уметности Милош Николић из Београда, гајдаш Милош Максиф из Новог Сада, Тома Ђурин из Зрењанина, као и Лазаревчанка Снежана Цвијетић, награђивани текстописац народних текстова за музику, и Биљана Пауновић, рођена у Лајковцу, вишеструка првакиња Србије на такмичењима фрулаша. Музички

програм допунили су КУД „Рудар“ из Рудоваца и певачко-играчка група „Свитање“. Са учесницима оваквог профила и богатим програмом у аутентичном амбијенту фестивал је био право освежење у музичком животу града приближивши публици значај гајди и очувања традиције и фолклора.

На Видовдан у свечаној сали градске библиотеке додељене су и награде за најлепше двориште на територији општине. За најлепше је проглашено двориште Гордане Јеремић из Лазаревца. Друга награда припала је Радмили Шекуларца из Степојевца, а трећа Ђорђу Васиљевићу из Лазаревца. Додељене су и специјалне награде у виду садница, књига и ваучера као подстрек суграђанима да се посвете уређењу својих дворишта, која доприносе лепшој слици града.

А. Тошић

Обележена градска слава

Градска слава Силазак Светог Духа на апостоле – Педесетница, у народу познатија као Тројице, обележена је 23. јуна. У наставку Свете литургије, одржане у Храму Светог великомученика Димитрија, служено је вечерње Недеље Педесетнице. Након завршене литургије кренула је литија улицама града. Испред цркве је преломљен славски колач, а за окупљене вернике припремљено је послужење.

Постоји анегдота да је село Куке променило име у Дрен због Мићиних ватрених посланичких говора у скупштини. Он је усред расправа често знао да удари дреновим штапом о под, па су му многи говорили: „Ти ниси из Кука, ти си као дрен, ти си, човече, из Дрена!“

Легенда о дреновом штапу

■ Портрет Милована Бранковића аутора Светислава Страле

Портрет

Стеван Љубисављевић, чукунунук Милована Бранковића, још увек чува портрет свог познатог претка који је насликао лазаревачки зет, сликар Светислав Страла 1919. године. Нарочито је занимљиво то што је аутор ове слике остао у Србији као ратни заробљеник 1917. године. Ту се лудо заљубио у Даринку Богдановић из Лазаревца. Млађани уметник пољског порекла, који је завршио минхенску школу сликања, не само да је због своје изабранице променио име Оскар у Светислав већ се и покристио да би могао да се ожени у цркви по свим православним обичајима. Од 1933. био је професор цртања у гимназији, а од 1941. предавао је акварел на Техничком факултету. Хапшен је после Другог светског рата, али је убрзо пуштен на слободу јер није било доказа да је сарађивао са окупатором.

штап, стајао је у тој помамљеној групи раздраганих људи смерно чекајући свој ред да загрли пријатеља, краља Петра. Био је то трговац Милован Мића Бранковић, први председник општине Лазаревац.

■ Судбоносни сусрет

По народној причи, судбина је хтела да се тридесетак година пре овог сусрета укрсте путеви младог и перспективног трговца свиња из села Куке и будућег краља који је тада живео у егзилу. Испоставиће се касније да је тај њихов први сусрет на неки начин трасирао будућност Краљевине Србије.

Када је у Херцеговини 1875. године почео устанак против Турака, бивши француски легионар Петар Карађорђевић окупио је чету добровољаца с којом је у Босни спроводио ограничене и не баш успешне акције. Устанак је пропао две године касније због нејединства

Испред хотела „Таково“ у главној лазаревачкој улици, тог сунчаног дана на почетку јесени 1912. године, окупио се велики број мушкараца. Сви су били обучени по последњој моди. Опанчарске радионице тих су дана радиле пуном паром. Јер, сви они који су држали до себе и свог кицошког изгледа наручили су за ову посебну прилику, сем одела и китњастих белих кошуља, и по пар ганц нових опанака ђонаша. Шкрипали су још увек неразгажени шиљкани док су њихови власници, правећи

Чика Пера

Краљ Петар је у младости током егзила и сељакања породице по Европи једно време живео у Паризу. Под псеудонимом Петар Мркоњић 1870. године приступио је Легији странаца и био учесник Француско-пруског рата. Када је пет година касније пуцла такозвана Невесињска пушка – устанак Срба против Турака у Херцеговини који се убрзо пренео и на Босну – оформио је чету у Босанској крајини и одатле водио не много успешне акције. Варош у југозападном делу Републике Српске, у знак сећања на Карађорђевића, носи име Мркоњић Град. Краљ Петар је омогућио улазак страног капитала у Србију, развој индустрије, науке и трговине и отварање Универзитета у Београду. Био је најомиљенији српски краљ у народу који га је из милоште прозвао чика Пера.

се важни, одлучно корачали главном варошком џадом.

■ „СТИЖЕ КРАЉ!“

Жандарми закопчани до грла стигли су испред хотела још у раним јутарњим сатима. Шарајући погледом по околини, с намером да од пролазника прикрију своју сумњичавост, али очигледно спремни наготовс да легитимишу каквог потенцијалног сумњивца. Ипак, убрзо су се измешали с гомилом знатичељника који су већ формирали шпалир симетрично распоређен с обе стране улице. Било је очито да су сви окупљени ту с јасном намером да дочекају неког важног госта.

Одједном, с дна улице чули су се повици несташних босоногих дечака који су трчећи подизали

за собом ситну земљану прашину: „СТИЖЕ КРАЉ, СТИЖЕ ЧИКА ПЕРА!“

Промукли одјек аутомобилске ручне сирене натерао је малишане да се у облаку земљаног дима разбеже по околним сокацима. Гомила испред „Такова“ лагано се заталасала. Најподозривији су се извијали на прстима не би ли се и сами уверили у истинитост деље гласне најаве. Жандарми су рефлексно посегли за својим опасачима чврсто стискајући окачене пиштољске футроле, док су они најснажљивији искористили пометњу да заузму што бољу позицију и пробију се у прве редове овог неформалног одбора за дочек.

Један седамдесетогодишњи старац, ослоњен на криви дренов

Милован Бранковић на дочеку краља Петра Карађорђевића

/// Фото: Facebook страница „Слика старог Лазареваца“

руководства, неповољне спољнополитичке ситуације и лоше ратне тактике. Можда је један од разлога био и слаб морал добровољаца. Краљ Петар у својим белешкама пише о својим „ратницима“: „Док имам да им плаћам ракију ту су крај мене, чим немам пара да им платим да попију, одмах оду свако својим путем.“

Обреновићи су меркали сваку прилику да се ратосиљају супарничке породице па су, када су дознали да се Петар после слома буне илегално налази у Србији, наводно послали једну групу командоса да га ликвидира. Да би избегао потеру, будући српски краљ се, наводно, неколико дана крио баш у кући Миће Бранковића у Кукама. Прича се да је њему и његовим ортацима спасао главу управо сналажљиви сељак. Набавио им је чергарске хаљине у које су се преобукли и тако маскирани на једвите јаде побегли од потере.

Отцепљење

Да су Обреновићи знали за Милованове младачке илегалне активности, тешко да би био изабран за првог председника општине Лазаревац. Ипак, на Лазаревцу суботу 1887. године, јатак

Петра Карађорђевића нашао се међу педесетак угледних становника брда Збеговац који су од Скупштине Краљевине Србије, којом су тада владали Обреновићи, затражили отцепљење од среског места Шопић.

Две године касније на Видовдан, када се обележавало пола миленијума од Косовске битке, у част кнеза Лазара Хребељановића, насеље на Збеговцу добило је његово име и постало Лазаревац. У кафани „Шарена механа“, месту где је усвојен предлог о независности, приређено је велико славље које је трајало два дана. Догађај је обележен уз пуцњаву из разноврсног оружја и весеље уз печење, пиће и незаобилазну музику локалних ромских музиканата. За првог председника изабран је Милован Бранковић, који је у међувремену постао један од најпознатијих препродаваца свиња у Србији.

Дреновак

Мића је још два пута, на по три године, биран за првог човека вароши. Био је народни посланик у пет наврата. Одликовале су га мирнодопским ордењем обе супарничке краљевске породице.

Био је један од водећих радикала, а на прослави крсне славе међу виђеним гостима сваке године му је био и чувени Никола Пашић. Нарочито је био препознатљив по свом дреновом штапу на који се ослањао и од кога се није одвајао.

– Чукундеда није био преке нарави, али је богами знао да се наљути и подигне глас. Посебно за скупштинском говорницом. Приликом важних расправа, ако је било потребе, знао је и да снажно удари штапом о под. Зато су му многи говорили: „Ти ниси из Кука, ти си као дрен, ти си, човече, из Дрена!“ Према једној од верзија управо је то био разлог да село Куке промени име у Дрен – открива тајну Стеван Љубисављевић, Бранковићев чукунунук.

Први председник лазаревачке општине готово је потпуно пао у заборав. Његова велика имовина после Другог светског рата или је национализована, или будућашто експроприсана. Тако да данас ретко ко зна да Фудбалски клуб „Колубара“ игра своје утакмице на терену на коме су некада давно слободно шетале мангулице Милована Бранковића.

Након победе код Куманова у Првом балканском рату,

у децембру 1912. после 523 године турске владавине, српска војска ослободила је Скопље, престоницу средњовековне српске државе. Као врховни командант српске војске, краљ Петар се током дужег боравка у престолном граду често возикао његовим улицама. У истом оном аутомобилу у коме је само два месеца пре ослобођења Скопља посетио Лазаревац и свог пајтоса који му је у младости спасао живот.

Д. Ђорђевић

Национализација

Мића је умро 1925. у Лазаревцу, у 84. години. Четири године после свог ортака Пере. Милојка Симић, његова ћерка јединица, умрла је на самом крају Другог светског рата. Била је стамена и промућурна жена, на свог оца. Успела је да уз помоћ супруга и троје деце сачува велико наслеђено имање. Ипак, на крају рата комунисти су национализовали већи део, а један део имања и данас је предмет реституције. До сада је наследницима надокнађен само хектар земље у Лазаревцу на којој се налази игралиште Фудбалског клуба „Колубара“.

Бирча се вратио у свој град

Спортисту великог срца, који је решио да се одужи својим суграђанима и колегама на дугогодишњој подршци, Лазаревчани ће у наредној сезони моћи да гледају у улози лидера тима „Парагон“

Стефан Бирчевић, скромни момак из Шопића и најуспешнији кошаркаш наше општине који је освојио четири медаље у дресу српске репрезентације, одлучио је да своју каријеру заврши у лазаревачком клубу „Парагон“. Као гром из ведрог неба одјекнула је вест да се Бирча враћа у свој град и своје село Шопић. Пред крај каријере, али у ситуацији где је могао да направи још неколико солидних иностраних уговора, Стефан Бирчевић је одлучио да се врати кући.

За њега је то било решено пре скоро десет година, када је учествовао у оснивању управе овог клуба. Један од разлога зашто је сада ту и играчки, јесте тежња да буду најбољи спортски колектив у граду.

– Сви су се мало чудили, али ја сам хтео себе да дам свом клубу и свом граду. Брзо пролази

Владимир Илић, Никола Трајковић, Стефан Бирчевић и Душан Симић

каријера. Боље ићи путем којим тежиш. Новац није приоритет код мене. Највише волим да будем у Шопићу – рекао нам је Стефан.

Након што је објављено да ће сезону 2024/25. играти у трећем рангу српске кошарке у Лазаревцу, у првом интервјуу који је дао за портал sportal.rs, кроз сузе је рекао да је то његов дечачки пут јер није имао прилику да игра сениорску кошарку у Лазаревцу.

Такође, интересантно је то да овај репрезентативац своју каријеру жели да заврши под патронатом свог првог тренера, Душана Стевановића, јер је он први који је схватио да Стефан има потенцијал озбиљног кошаркаша.

– Почео сам да тренирам код Дулета Стевановића у „Рудару“, али до кадетске лиге. Желео сам да он буде и мој последњи тренер. Не знам колико дуго ћу још играти, али осећам се спремно и верујем да могу

још. Надам се да ћемо следеће године, на десетогодишњицу клуба, успети да уђемо у савезни ранг – поделио је са нама своје планове и жеље Бирчевић.

Овог човека великог срца суграђани ће наредне сезоне гледати као лидера тима у коме ће уз њега наступати Никола Симић, Никола Петровић, Јован Ђурашевић, Александар Топаловић, Данило Вуковић, Урош Плавша, Вук Живоиновић и други.

– Правилни смо екипу која није за ову лигу, него за много јачу, како наредне сезоне не бисмо много тога мењали. Не би мени било лако да се вратим да нисмо успели да направимо овакав тим. Највеће заслуге иду Душану Симићу, Николи Трајковићу испред фирме „Парагон“ председнику КК „Парагон“ Владимиру Илићу. Поред тога што сам ја играчки део тима, уз њихову финансијску подршку било је лакше довести нове играче. Надамо се да ће још неко,

осим „Парагона“, то препознати – рекао је Бирчевић.

Српски кошаркаш је живео и одрастао у условима какве не би пожелело данашњој деци, и постараће се да њима буде другачије. Зато је сада ту и нада се да ће његово присуство мотивисати неке дечаке да крену његовим стопама. Сматра да је кошарка у Лазаревцу доста напредовала, али треба још да се учи и да се још више побољша рад са млађим категоријама. То је циљ – да се сутра изнедре играчи који ће играти у Европи и репрезентацији.

– Овог лета заједно тренирамо са кадетима и јуниорима, и имамо много перспективних клинаца. Надамо се да ћемо још више привући пажњу млађе деце, из Лазаревца. Желели бисмо да виде шансу за напредак у нашем клубу и да створимо такву ситуацију да не морају рано да иду ван нашег града. Сматрам да је прерано пре јуниорског тима одлазити. То није гарант за успех. Треба децу прво да пустимо да буду деца. да се науче неким навикама, па да се од њихове петнаесте године приступи неком озбиљнијем раду, уколико је дете талентовано – поделио је са нама свој став репрезентативац.

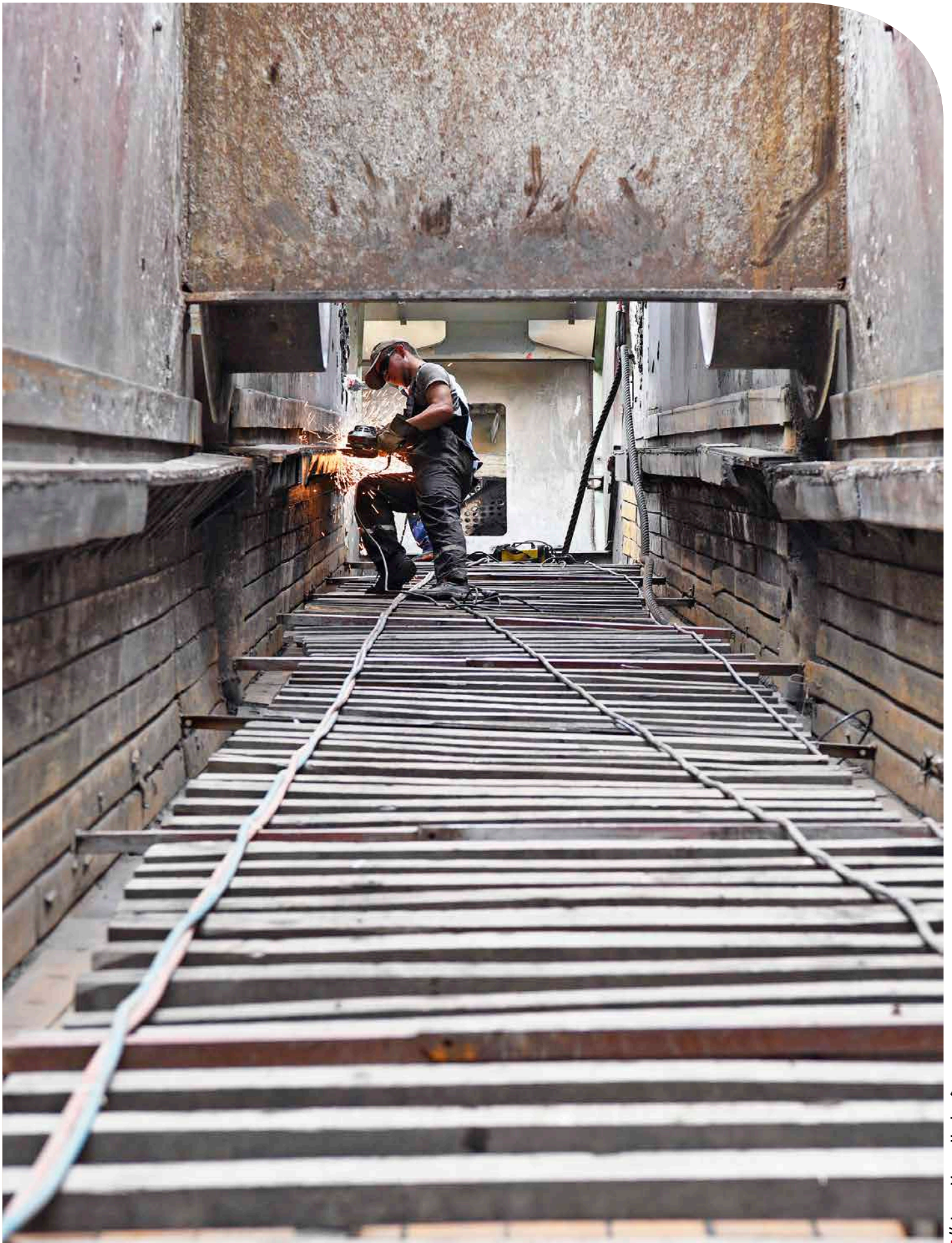
М. Пауновић

Репрезентација

Са универзитетском репрезентацијом Србије Бирча је освојио златну медаљу на Универзијади 2011. године. За сениорску репрезентацију Србије дебитовао је на Светском првенству 2014. у Шпанији и освојио сребрну медаљу. Сребро је освојио и на Олимпијским играма 2016. у Рију и на Европском првенству 2017. године. Наступао је за национални тим и на Светском првенству 2019. у Кини, када су заузели пето место. Укупно је око 100 пута обукао дрес репрезентације.

Професионална каријера

Бирчевић је професионалну каријеру почео у „Металцу“ у Ваљеву, потом је играо за „Раднички“ из Крагујевца, а 2014. године потписао је уговор за „Естудијантес“. Две сезоне касније први пут обукао је дрес „Партизана“. Уследила је убрзо нова селидба, прво у „Истанбул ББ“, па „Банвиг“ и онда „Бон“. Вратио се међу црно-беле 2019. и одиграо још једну сезону у „Партизану“, па редом играо у Еврокупу за „Бурсу“, „Клуџ“, „Мителдојчер“ и „Лијеткабелис“ прошле сезоне.

/// Фото: Милан Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
2017, бр. 1 (нов.) - Београд : Електропривреда Србије, 2017- (Аранђеловац : Три О). - 30 стр.
Месечно. - Је наставак: Колубара (Пазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

